

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

UNA GRAN PERDUA

Fa una setmana que la Patria està de dol ab motiu de la inesperada mort de l' eminent patrici Excelentísim é Iltrim. Dr. D. Joseph Morgades y Gili, Bisbe de aquesta Diócesis.

La Religió ha perdut ab ell á un de sos mes bondadosos, sabis y preclars ministres; lo Catalanisme ha quedat sense la personalitat mes distingida y que ab sincer amor á la regió tenia significació y prestigi grans y de prou forsa pera lograr que sense mimbar per' res en los cors de 'ls fills de nostra terra l' amor natural á la mateixa, no estigués may separat de l' amor nacional, de 'l carinyo que tots los fills de Catalunya deuen sentir, com espanyols que són, per la patria espanyola.

No anem ara á fer una biografia de l' egregi Bisbe que acaba de baixar á la tomba: de tothom son ben coneguts los principals fets de la seva vida: ningú ignora que era gran la seva bondat, que en ell resplandían las virtuts cristianes y singularment la caritat, que sabia fer, y la feya sempre, sense ostentació de cap mena: tots saben (fins aquells que ho negan,) que no era enemich de ningú, ni menys de 'ls sers desgraciats que l' calumniaren indignament per medi de la premsa ó valentse d' armas innobles: y sobre tot qui sab lo moltíssim que valia 'l inolvidable Dr. Morgades som los que teníam la honra de sèr bons amichs d' ell, los que poguérem apreciar d' aprop las bellíssimas qualitats que l' adornabane atreyentse ab ellas la simpatía de tothom que tenia la ditxa de parlarhi.

No 's veyá may en ell cap alarde d' autoritat: la senzilla, la bondat, la ingenuitat eran sos principals atractius que, units á un talent y una energia imponderable, li donaban una superioritat especialíssima y propia sols de 'ls homes privilegiats. Per aixó s' emportaba ab ell totes las voluntats de 'ls altres: per' xo desde sa joventut, quant encara no havia cantat missa á la iglesia mes pobre de Vilafranca, que la va escullir precisament per ser la

mes pobre recordant aixís la pobresa y la humiltat de 'l portal de Betlem, y desde 'ls primers anys de 'l seu estat sacerdotal, y mes tart 'sent canonga de nostra Seu y secretari y Rector de 'l Seminari conciliar, y en son llarch y remarcable episcopat de Vich, y per últim en los quinze mesos de sèr Prelat de Barcelona, havia reunit tan grans relacions que en totes parts li reconecían sa importancia, sas virtuts y son saber: per' xo havia ocupat un lloch en lo Senat, com proba de la honrosa distinció que li feren los bisbes de Catalunya y després la Societat Económica d' Amichs de 'l País; per' xo va sèr sentit pe 'ls vigatans son traslado á nostra capital: per' xo l' acte de 'l seu enterro ha estat un acte grandios, imponent, significatiu y extraordinari. No siguié solament Barcelona qui hi prengué part. Prelats d' altres punts de Catalunya hi assistiren, com hi vingueren també espontáneament Ajuntaments de fora 'l Bisbat y de fora la provincia: 'l de Ripoll, qual célebre monestir va restaurar lo Bisbe á qui plorem; lo de Vich en testimoni de 'l recort que d' ell allí 's conserva, 'l de Vilafranca d' ahont era fill l' ilustre finat, tots, atrets per l' imán de 'ls amorosos afectes qu' unian lo cor de 'l difunt ab los de 'ls fills d' aqueixas diverses poblacions, van ajuntarse á l' aplech de la grey barcelonina que tan gran y senyalat tribut de respecte va tributar dividendes a 'l Princep de la Iglesia que ab acert y bon zel estava á 'l frente de nostre importantíssim bisbat, de 'l qual la Providencia se l' ha endut com no volent consentir tal volta que las baixesas humanas y miserables d' alguns poguessin amargar ab son fel y son verí 'ls darrers anys d' un gran home que donant tota sa vida havia sembrat lo bé per' lla hont passaba, deixant per tot arreu un rastre de bons recors y gratitut.

¡Descansi 'l Dr. Morgades en la pau de 'l Senyor, que á l' emportarse son ánima senyala ab aquet fet lo cami de remordiment pera 'ls que volían torturarla sense pensar que podia escaparse 'ls la presa enlayrantse per voler de Déu á las regions de la gloria eterna ahont es de desitjar gosi desd' ara en recompensa de sas bonas obras!

P. DE R.

Avuy donem desde la plana 17 á la 24 inclosa, de la comedia en un acte,

COLOMS Y ESTELS

Pensem com "La Patria"

Aquest apreciable company de professió periodística, en son número de 'l dia 9 de 'l corrent, parlant de la mort de 'l Bisbe Dr. Morgades va publicar un article en lo qual, entre altrás cosas, diu:

«Una vez muerto nos vemos obligados á desviar de nuestra mente toda idea de enemistad ó resentimiento, para abrir el camino al respeto, á la conmiseración que nos merecen sus restos mortales, y á esto se debe que se inflamen nuestras mejillas de indignación al ver que un órgano de la prensa, un diario de esta capital, que no merece ni el privilegio de ser nombrado, insulta villanamente el cadáver del que...» etc.

Lo propi diari *La Patria*, 'l dia 10 va publicar un escrit extranyantse de que cap periódich hagués estampat una sola paraula d'indignació per un fet tan villà com lo comés pe 'l diari á que 'l dia avans havia fet referencia, y acababa esperant de la caballerositat de 'ls directors de 'ls periódichs de Barcelona, resposta categórica y franca á 'l dilema que en la següen forma va presentar:

«Silencio tan inexplicable no tiene á nuestro juicio más que dos explicaciones: ó la conformidad (por aquello de que el que calla otorga) con lo dicho por el periodicocho á que nos referimos, ó que es el asunto tan canallesco que no merece los honores de la protesta.»

Nosaltres, sense fer nostres alguns de 'ls termes de lo que deixem copiat, hem de dir ab tota franquesa que vam sentir la mes gran indignació á 'l véurer en lletres de motllo lo que ab tota mala intenció y volent evadir responsabilitats legals de variás menas, va atrevir-se á dir un diari que mes d'una vegada ha estat condemnat pe 'ls tribunals en materias d'imprenta.

Mes no n'hauríam pas parlat d'aqueixa indignació nostra, porque 'l fet aquell és de 'ls que 'n realitat no mereixen los honors de la protesta, de tan baix com resulta. Hauríam esperat que 'l pés de la ley fes decantar la balansa de la justicia cap á 'l cantó de la dignitat.

Pero *La Patria* és un diari digníssim; cada dia adquireix mes crédito importancia per sa independencia y sas campanyas en pro de sa moralisació y de 'ls interessos públichs, y aquet fet estableix una inmensa distancia entre ell y aquell que ha ab 'l acte que censura ha causat general indignació. Aquesta és la causa de que 'ns cregam obligats á exposar nostra opinió, condensantla en las paraulas de 'l titol «Pensem com *La Patria*».

Es molt sensible que la prensa conti entre 'ls seus cultivadors personas que en tan poch s'estimin que 's valguin á gràcieient de las planas de las publicacions que periódicament veuen la llum,

per atacar, ó mellor dit per atracar, á 'l primer á qui vulguin perjudicar ó fer desmeréixer en lo concepte de 'ls que á la prensa acudeixen per ilustrarse ó per saber los aconteximents de interés. Sabem que la missió de 'l periodista es difícil, penosa y á voltal fins és desagradable; pero aquestos inconvenients no s'han de mirar ni han de deturar la crítica, la censura ó fins la sátira, quant de aquest comportament ne surti algún be per la generalitat ó serveixi per desenmascarar hipocresias indignas y perjudicials á 'l públich.

Pero prevaldre's de la qualitat de escriptor per destruir honras ó dignitats mereixedoras de consideració y respecte; publicar novelas ó quientos en los quals se descriuhen fets que rebaixarian á 'l que 'ls realisés, y fer aixó ab talent diabólich per 'l lector veji detras de 'l personatge fictici á determinada persona ab la idea de mortificarla y ab lo fi baix, vil y rastrer de tréurerli cantitats de mes ó menos monta-cosas que s'han fet mes de una vegada; insultar maliciosamente la memoria de dignataris que malgrat la calumnia verinosa tenen lo respecte de tothom, y fer actes de semblant naturaliza per gent tan plens de cobardia y de pór á las lleys que, per burlarlas, posan homes de palla, com si diguèssim Carnestoltas, á 'l frente de las publicacions ó de 'ls establiments de que 's valen per exercir tan vituperables accions..., aixó no hauríam de consentirho tots los que ab dignitat y bona fe estem en lo camp de 'l periodisme.

Sápiga, donchs, *La Patria* y en especial son ilustrat director D. Joan de Urquía; sápigamho tots los propietaris y directors de la prensa de la capital y de fora: Lo TEATRO CATALA protesta enérgicament de 'ls actes fets per certs *escribidors* ab intent d'atacar y fer befa de la memoria de 'l difunt Prelat de nostra diócesis y espera que per humil que siga entre 'ls periódichs de la capital, servirà tal protesta per demostrar son desitj de que la prensa estiga sempre á la altura de sa honrosa missió y no admeti en son camp lo concurs de ningú que ab treballs indignes sembri mal' herba que malbarati la recolecció de 'ls fruyts saludables que per medi de 'l periodisme, pot obtenir la societat.

LA REDACCIÓ

Estrenos catalans

Romea.—*Lo desheretat*, drama de D. RAMÓN BORDAS Y ESTRAGUÉS.

Lo derrer estreno de la temporada ha correspost á *Lo desheretat*, drama escrit en prosa.

Mes que drama la nova producció podia calificarse de epuntació dramática, puig no són pas aquells tres actes un desenrrollo complet de la faula escénica que 'l autor preposa. Lo que dihem s'acentua molt mes que en los actes primes en lo tercer, tota vegada que darrera de 'l escena final de 'l acte segon (molt efectista, pero falsa) hi cabia un tercé acte verament gros.

Cal aplaudir ab tot, á 'l Sr. Bordas per la sobrietat de 'l llenguatge que fa parlar á 'ls personatjes, com també per la factura de 'l dialech á voltas fácil y costós.

Los intérpretes, ab ganas de treballar. L' autor sigue cridat á la escena á 'l final de tots tres actes. — ARGENT-VIU.

Revista teatral

Liceo.—La única novedat de que tenim de donar compte á nostres lectors es la *reprise* de *La Traviata* representant la protagonista l' eximia artista Rosina Storchio.

Si en altres obras no hagués demostrat sas excepcio-nals facultats la sens igual *Mimi* de nostre públich, ho demostrá d' una manera irrecusable en las diferents é importants escenas de la obra.

Fou aplaudida estrepitosament y cridada á l' final á las taulas.

Y... va de pregunta á la empresa: ¿eréu aquesta que la xavacana obra de Verdi mereix la pena de representarla en un teatro de la categoría de nostre Liceo?

Creyem de bona fe que l' públich que per un regular assisteix á las funcions de nostre teatro, accepta ab indiferencia, sino ab desdeny, aquestas obras que res diuen ni en lloch van. Acusan, quant no altre cosa, l' poch refinat gust que antany tenia l' públich que assistia á las funcions liricas.

Eldorado.—Segueix la ruta iniciada avans de las firas: regala *Portfolio de Eldorado*. Y l' teatro s' ompla cada nit y són aplaudits sos autors Joan Molas y Casas y Mtre. Cotó.

Ha tingut lloch la *reprise* de l' inspiradíssima *La Czarina*, xamosa obra de l' Mtre. Chapí, tenint per intérpretes la Srta. Bordás y ls Srs. Gil, Pinedo, Duval y altres.

Lo públich rebé ab agrado la obra aplaudint de fort y valent la esmeradíssima execució que tots los artistas li donaren.

Tívoli.—Ple com un ou s' trobava la nit de dissapte ab motiu de tindre lloch la inauguració de l' Teatro Lí-rich Catalá.

S' executaren *L' alegría que passa*, sarsueleta en un acte de Rusinyol y Morera; *Las camarellas*, de Iglesias y Morera, y, per últim, *Colometa la gitana*, de Vilanova y Lapeyra.

De la primera ja 'ns ne várem ocupar quant s' estrená n lo *Teatro Intim*.

Hi trobem tanta semblantsa en la idea cardinal de la obra ab *Los Pallassos* de León-cavalló, qu' inconcién-ment seguíam aquesta olvidantnos d' aquella.

La música sens ésser cap cosa de l' altre mon nos agradá mes que la lletra, sobressurtint per sa originalitat y fondo sentiment, per sa forma purament catalana, la cansó bohemia de la tiple.

No va aixís mateix la *respuesta ú tornada*, que peca de vulgar.

Foren cridats los autors á l' final de la obra y á l' presentarse á escena ls titiriteros.

No resulta tan simpática la producció de l' Sr. Iglesias. Com á obra escénica hi falta lo principal, aixó es, argument que tingui la suficient consistencia, l' interés pera sostenir l' atenció de l' públich fins á l' final.

Aquest és inverossimil, per lo tremendo y precipitat.

La música de l' Mtre. Morera té en alguns números la essencia, la forma, de quasi totas las composicions que á tal objeete s' dedican, fent d' eix modo una verdadera ilusió á l' espectador que se sent trasportat á qual-sevol poblet de l' alta montanya.

Foren també aplaudits sos autors y cridats á las taulas.

Colometa la gitana fèu riurer continuament per sos xistes, tots de bona lley, concebuts dintre l' bon gust y

la moral, cosas de que may s' olvida l' celebrat saynetero Emili Vilanova.

Lo jove Lapeyra estigué desgraciat en sos treballs.

La música hi vè forsada. En Vilanova va mes be sol.

No hem dit un mot de l' execució que tingueren las tres citadas obras, perque resultá en general bastant deficient.

Es natural: la emoció ls tenia cohibits. Creyem que en las successivas representacions millorarà posantse á la perfecció.—R. SANTA CLARA.

Repertori de fora

Madrid.—Setmana d' estrenos ha sigut la passada.

Los estudiantes se titula la sarsuela estrenada á Jovelanos, en un acte y quatre quadros, de Miquel Echegaray y de l' Mtre. Caballero.

Lo nom de ls dos eminents mestres no sigué lo suficient per l' salvació de la obra: aná á l' fosso.

Fou aplaudida la sinfonia; és lo millor. Los demás números recordan obras de l' Mtre. Caballero.

—*Sandias y melones* de Arniches y Montero.

Si Arniches no hagués reputat son nom de distingit autor dramátich en obras que tothom ha alabat y tots los públichs han aplaudit, aquesta, estrenada á Eslava, no li donaria honra ni gloria.

Figuras tretas d' un mateix motllo, situacions d' altres obras de l' mateix autor: cap novedat.

He 'us aquí l' treball de l' poeta en *Sandias y melones*.

La música acusa una inteligencia no gens vulgar y certa maestría en lo maneig de l' orquesta lo que fa esperar que en altres obras de mes importancia y mérit se posi l' compositor en un lloch preminent.

—La Guerrero y Díaz de Mendoza, han estrenat en lo teatro Espanyol *La locura de amor* de Tamayo Rans.

He dit estrenat y ja sé que no ha sigut aixís; pero sé que com á tal resultá per la major part de l' públich que hi va assistir.

Feya mes de trent' anys que no s' havia representat en nostres treatros la inspirada y sentida producció de l' insigne autor de *Un drama nuevo*; per eix motiu dich mes amunt que tingué lloch l' estreno.

M' estalvia ferne suscinta ressenya l' haverla vist mos lectors avants que nosaltres, ara que quant fa poch estigué á aquesta ciutat la companyia de ls dos citats artistes.

Aquí ha tingut un éxit colossal.

Los protagonistas, Sra. Guerrero y Sr. Díaz de Mendoza, se feren dignes de la espontánea ovació que ls doná l' públich en paga de son magistral treball, y de sos sacrificis en la presentació verdaderament regia de la obra.

May s' ha vist en las taulas tanta propietat y riqueza en la indumentaria.

Aixó sols ho ha fet la companyia Guerrero.

—Pe l' últim he deixat lo parlar de la obra de Illica y Giacosa, arreglo de Sardou, y música de Puccini: *Tosca*.

Ab ansia éra esperada pe ls músichs l' última ópera de l' inspirat autor de *La Bohème*.

Y per cert no ha tardat lo que molts se creyan, en donarse á coneixer á l' públich madrileny.

Una cosa semblant sols se recorda en *L' africana*, que s' estrená á Madrid á l' any d' haverse estrenat á París.

No faré anàlisis de la obra de Puccini, aventatjat deixeble de Ponchielli, en lo Conservatori de Milán, detallant las bellasas que són molts y enumerant las escenas faltadas de color y forsa, d' expressió y vida que diuen los inteligents son pocas.

Puccini en *Tosca*, és lo mateix músich de *La Bohème*; sujestionat per la forta corrent estética que l' inspiran *Tosca*, *Mario* y *Scarpio*, recull en sa imaginació las ratllas mes virils de ls personatjes de l' llibre de Mürger y, en alguns cassos, sens darse n compte los fa sentir y pensar dintre la mateixa atmósfera en que s' mouhen Mimi, Musette, Rodolfo, etc., etc.

Tè escenas que per la seva grandiositat s' imposan. com són l' última de l' 1er. acte y la primera de l' tercer, Aquet fou, sens discussió, l' classificat lo millor de la obra.

L'execució fou magistral.

La Sra. Tetrassini feu una verdadera, monumental creació.

No és possible demanar més art, més estudi de 'l personatge, més reflexió en sas actituds y en lo modular de sa veu, de las variadas sensacions que per son esperit passen en lo transcurs de la obra.

En lo segon acte 's remontá á la verdadera tragedia clássica.

L'efecte que produhi 'l posar los dos ciris iluminant lo cadáver de *Scarpio*, és sorprendent, may vist, esparrant.

A 'l final de la obra fou ovacionada fentli presentalla de rica panereta de flors.

De 'l paper de *Mario* n'estaba encarregat lo notable tenor Giraud que 'l aprengué de 'l mateix Puccini. No és estrany que 'l mestre hi empleés lo temps en indicarli 'ls mes petits detalls de son personatge, ja que sa figura, veu, estil, propietat en vestirse, actituds adequadas esculturals, ne fan de 'l celebrat tenor un sens rival Mario Scavaradosi.

Ramón Blanchart, nostre distingit compatrici, representá de la manera que sab ferho, perfecte, acabadíssim, lo repugnant tipo de *Scarpio* fentne d'ell una creació.

Buth, 'l barítono mimat de 'l públich d'aquèix Liceo, contribuí ab sas relevants qualitats d'actor y cantant á que tingués verdader rellèu lo paper de *Angelotti*.

L'èxit que ha tingut *Tosca*, be 's pot dir se deu á 'l Mre. Campanini.

Temperament d'artista, presta sempre sa valiosa cooperació á tot lo qu'és art; en totas s'hi veu 'l director expert, cuidadós, intelligent, pero jo crech que en aquesta hi ha posat tot 'l amore, tota l'ánima.

Aixís resultá un verdader deliri per part de 'l públich durant la representació.—SELVA.

Saló de descans

No és sols lo Bisbe Dr. Morgades qui ha mort fa poch dias. Un altre patrici ilustre acaba de baixar á la tumba; l'Excm. Sr. D. Victor Balaguer, catalá de arre-ladas conviccions y personalitat distingida per sas excepcionals dots de catalanista, escriptor públich y home de Estat. Lo Sr. Balaguer desde sa juventut va mostrar son amor á Catalunya ab actes y ab sos escrits: de molt jove va donar obras á 'l teatro, havent alcansat molts èxits: d'ell és lo *D. Juan de Serrallonga* representat per tot Espanya; á ell se deu en gran part la restauració de la festa de 'ls Jochs florals. Havia publicat lo periódich *La Montaña de Montserrat* y és autor de molts renombrats llibres de poesías y de obras históricas de reconegut mérit.

En política militaba en lo partit sagastí, y havia des-sempenyat lo càrrech de Ministre d'Ultramar y altres de importancia.

Retirat de 'l partit, va fundar á Vilanova 'l Museu Biblioteca Balaguer, aixecant un magnífich edifici que veuran sempre ab goig los fills de Catalunya.

Ha mort á Madrid: pero, segons sa voluntat, sas despullas s'han dut á Vilanova ahont vivia desde molts anys ensá. R. I. P.

—Hem vist lo primer número de 'l *Boletín de la Asociación de la Prensa de Barcelona*. Corresponent á 'l seu ben pensat saludo, li agraím per la part que 'ns toca, y li desitjem vida llarga y próspera, com també á la Associació de la qual és portaveu y que pot influir moltíssim en tréure la palla, la pols y 'l fanch qu'embrutan á 'l periodisme.

—S'ha publicat un número extraordinari de *El Eco de la Industria* dedicat á la memoria de Joseph M.ª Jacquard ab motiu de 'l centenari de la mort d'aquet notable inventor de la máquina que porta 'l seu nom. En lloch preferent hi ha 'l retrato de 'l expressat senyor. Agraím l'envío que 'ns ha fet lo propietari de *El Eco* don Vifredo Paulet y Miralles.

—Cada día que passa tristas novas nos venen: lo dol se ensenyeja robant l'alegría á amichs, coneguts, etzetera, etz. La mort esparrama son domini.

Avuy 'ns toca donar noticia de la mort de D.ª Josepha Güell de Goula, esposa de 'l conegut director d'orquestra D. Joan (pare).

Era D.ª Pepa exemplar esposa; caritativa, amable, senzilla, bona en extrem.

A 'l reputat director Sr. Goula li enviém, com lenitiu de la pena que 'l aclapara, 'l recort de la sincera amistat que 'ns uneix, tenint lo plé convenciment de qu'ella pren part important en lo dolor que 'l afligeix.

—Han sigut condemnats á dos mesos d'arrest major, accesorias y costas, los Srs. Joseph M.ª Pellicer y Manel de Montoliu, acusats d'haver proferit crits subversius en lo tumulto que 's feu á la surtida de 'l teatro de 'l Tivoli quant l'estancia de la escuadra francesa á Barcelona en 1899.

De veras ho sentim.

Imp. de Ramón Pujol.—Tallers, 45, Barcelona.

NUEVO INVENTO

Clavijas por presión «Sistema Terraza» — Aplicables á todos los Instrumentos de cuerda.

Patente Española núm. 24,143. — Adición núm. 25,879 Patentes de invención en Alemania, Italia y Francia.

Debido á este nuevo y utilísimo procedimiento se han procurado salvar las deficiencias de todas las clavijas conocidas.

Pidanse catálogos.

De venta en las principales guitarrerías y almacenes de música de España.

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN GENERAL EN ESPAÑA

M. MORA

CALLE FÉLIX PIZCUETA, 1. — VALENCIA.

Representante en esta plaza:

JOSÉ MARIA POUS, San Pablo, 15.

Gran establencimieto de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

❁ JUAN AYÑÉ ❁
FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans.	2 ptas.
Duo de los carteros.	2'50 »
Coro las Violetas.	2'50 »

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

GARANTÍAS

CAPITAL SOCIAL.	Ptas. 15.000,000
RESERVAS.	» 9.800,634

Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898. . . . . 211.278,772'82

Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha. . . . . 14.471,501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64.—Barcelona